

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Dalilou Marečkovou v právní věci žalobce: **H. Z. B.**, nar. x, státní příslušník Afghánistán, t. č. v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová, Bělá pod Bezdězem, zastoupeného Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL. M. eur., se sídlem Praha 8, Karolínská 654/2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, pošt. schr. 21/OAM, 170 34, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12.10.2015, č.j. OAM-1951/DS-PR-P18-2015,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 12.10.2015, č.j. OAM-1951/DS-PR-P18-2015, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení částku 8.228,- Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Ing. Jana Procházky, LL.M. eur., advokáta.**

O d ů v o d n ě n í

Žalobce se žalobou ze dne 27. 10. 2015 doručenou Krajskému soudu v Praze dne 29. 10. 2015 domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zastavil řízení o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu z důvodu nepřipustnosti žádosti podle § 10a písm. b) zákona o azylu a určil, že státem příslušným k posouzení žádosti podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví

kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení č. 604/2013“) je Maďarsko.

Žalobce uvedl, že žalovaný dle jeho názoru porušil čl. 3 odst. 2 nařízení č. 604/2013, neboť azylový systém v Maďarsku, kam má být žalobce přemístěn, vykazuje závažné systémové nedostatky a zároveň hrozí, že bude žalobce v této zemi vystaven nelidskému a ponižujícímu zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU a čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

V této souvislosti žalobce namítl, že s ohledem na množství žádostí o mezinárodní ochranu podaných v Maďarské republice hrozí, že žádost žalobce nebude projednána v přiměřené době v rozporu s čl. 12 odst. 1 písm. e) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26.6.2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Podle údajů statistického úřadu Evropské Unie (dále jen „Eurostat“), které žalobce k žalobě přiložil, bylo v Maďarské republice v červnu roku 2015 celkem 49250 nevyřízených žádostí, přičemž za celý rok 2014 bylo vyřízeno celkem 5445 žádostí v prvním stupni a 42775 nově napadlo. Pro srovnání žalobce uvedl, že německé úřady v roce 2014 vyřídily 97415 žádostí a 202815 žádostí v tomto roce napadlo. Dle žalobce tedy z uvedených údajů vyplývá, že maďarský azylový systém není dimenzován na současné množství azylových řízení. Hromaděním nevyřízených žádostí dochází k porušení práva na rozhodnutí věci v přiměřené době zakotveného v čl. 12 odst. 1 písm. e) procedurální směrnice.

Žalobce dále namítl, že mu v případě přemístění do Maďarska hrozí deportace do Srbska bez toho, aby jeho žádost byla meritorně přezkoumána, protože žalobce přicestoval na území Maďarska ze Srbska. S účinností od 1.8.2015 vydala vláda Maďarské republiky nařízení č. 191/2015 (VII.21), kterým se stanoví seznam bezpečných zemí původu a bezpečných třetích zemí, podle nějž se Srbsko považuje za třetí bezpečnou zemi. Avšak podle čl. 38 odst. 1 procedurální směrnice lze za třetí bezpečnou zemi považovat pouze stát, ve kterém, mimo jiné, je dodržována zásada nenavrácení v souladu s Ženevskou úmluvou, existuje možnost požádat o přiznání postavení uprchlíka a v případě uznání za uprchlíka obdržet ochranu v souladu s Ženevskou úmluvou. Uvedené požadavky však podle žalobce Srbsko nesplňuje. Žalobce v této souvislosti poukázal na zprávu Úřadu Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (dále jen „UNHCR“), podle které *„od dubna 2008 (do srpna 2012) nebyl žádné osobě přiznán status uprchlíka, silně naznačují, že azylový systém jako celek není náležitě uzpůsobený pro uznávání osob potřebujících mezinárodní ochranu. (...) Dokud takový systém nebude v Srbsku zaveden (...), UNHCR doporučuje, aby Srbsko nebylo považováno za třetí bezpečnou zemi azylu a státy se proto zdržely deportací žadatelů o azyl na tomto základě.“*, a která doposud nebyla revidována a zůstává v platnosti. Ostatně je nutné připomenout, že za třetí bezpečnou zemi nepovažuje Srbsko ani samotná Česká republika a podle zprávy maďarské nevládní organizace Hungarian Helsinki Committee tak nečiní ani žádný jiný členský stát Evropské unie (viz příloha č. 7)

Žalobce sám uvedl v pohovoru vedeného policií v rámci rozhodování o jeho zajištění, že na území Maďarské republiky přicestoval ze Srbska. Přičemž podle § 51 odst. 2 písm. e)

maďarského zákona LXXX z roku 2007, o azylu, v platném znění, přichází-li cizinec z třetí bezpečné země, je jeho žádost o mezinárodní ochranu považována za nepřipustnou. Z uvedeného vyplývá, že k meritornímu přezkumu žádosti tedy v těchto případech nedochází.

Nadto žalobce uvedl, že je-li žádost označena za nepřipustnou, neexistuje proti takovému rozhodnutí prostředek nápravy, který by bylo možné považovat za účinný, neboť cizinec disponuje lhůtou pouhých 3 dnů pro podání žaloby k příslušnému soudu. Podle judikatury českého Ústavního soudu je protiústavní a neslučitelná s Evropskou úmluvou sedmidenní lhůta k podání žaloby proti rozhodnutí, jímž se jeho žádost zamítá jako zjevně nedůvodná. Podle Ústavního soudu „posuzované ustanovení zákona o azylu tím, že omezuje právo žadatele domáhat se u soudu ochrany svých práv stanovením nepřiměřeně krátké lhůty pro podání žaloby, ve své podstatě činí proklamovanou soudní ochranu pouze iluzorní“ (obdobně nález ze dne 20. 5. sp. zn. Pl. ÚS 12/07).

V případě přemístění do Maďarska proto žalobci hrozí navrácení zpět do Srbska, kde však nemá přístup k účinné azylové proceduře. V důsledku toho vzniklá nebezpečí, že ze Srbska bude dále deportován do jiné země či již přímo do země původu, a to aniž by jeho obava z pronásledování, resp. z nelidského či ponižujícího zacházení, byla kýmkoliv věcně přezkoumána.

Žalobce také namítl, že i v případě, že by maďarský Úřad jeho žádost o mezinárodní ochranu meritorně přezkoumal a tuto žádost zamítl, žalobce nedisponuje v Maďarsku prostředkem nápravy, který by bylo možné považovat za účinný ve smyslu čl. 13 Evropské úmluvy. Odkázal přitom na zprávu organizace Hungarian Helsinki Committee (příloha č. 7), podle které se při shledání nedůvodnosti žádosti o mezinárodní ochranu může cizinec obrátit se žalobou na soud, avšak tato žaloba nemá ze zákona odkladný účinek. Tím se však žaloba jako prostředek nápravy bez dalšího stává neúčinnou ve smyslu čl. 13 ve spojení s čl. 3 Evropské úmluvy. Jak totiž v minulosti konstatoval ESLP, v případech, kdy hrozí cizinci navrácení do země, ve které existuje nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení „článek 13 vyžaduje, aby dotčená osoba měla přístup k oprávněmu prostředku, jenž má ze zákona odkladný účinek“ (ESLP, Gebremedhin v. Francie, č. 25389/05, rozsudek z 26.4.2007, §66). Tento požadavek však v případě Maďarska zjevně splněn není. Na uvedeném hodnocení nic nemění ani fakt, že cizinec může soud o přiznání odkladného účinku požádat. Jak totiž uvedl ESLP, odkladný účinek musí mít žaloba automaticky, tj. nezávisle na úvaze soudu, zda odkladný účinek žalobě přizná. Nadto tato žaloba musí být podána ve lhůtě 8 dní, která se velmi přibližuje lhůtě sedmi dnů, o které Ústavní soud ČR prohlásil, že je neslučitelná s čl. 13 Evropské úmluvy. Obě tyto výtky je pak nutné a fortiori vztáhnout na situaci, kdy by žádost žalobce o mezinárodní ochranu byla maďarským Úřadem odmítnuta ve zrychleném řízení. Také za této situace totiž žaloba nemá automaticky odkladný účinek, až na jedinou výjimku, a lhůta pro podání žaloby je v těchto případech pouze 3 dny.

Žalobce tedy shrnul, že i kdyby maďarské orgány žádost žalobce o mezinárodní ochranu neodmítly z důvodu aplikace konceptu třetí bezpečné země, posoudily ji meritorně a následně zamítly, maďarský azylový systém nenabízí žalobci žádný prostředek nápravy, který by bylo možné považovat za účinný ve smyslu čl. 13 ve spojení s čl. 3 Evropské úmluvy, natož pokud by jeho žádost byla odmítnuta ve zrychleném řízení.

Žalobce závěrem namítl, že v případě návratu do Maďarska mu hrozí, že v důsledku přeplněných přijímacích a pobytových středisek pro uprchlíky se ocitne bez adekvátní materiální pomoci; v důsledku toho v situaci extrémní chudoby neslučitelné s čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalobce v této souvislosti odkázal na rozsudek ESLP ve věci M.S.S. v. Belgie a Řecko, č. 30696/09, rozsudek velkého senátu z 21.1.2011, kde se ESLP zabýval otázkou, zda okolnost, že žadatel o azyl byl v Řecku ponechán bez ubytování a jakékoliv materiální a finanční podpory, může způsobit porušení zákazu ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 3 Evropské úmluvy. Dospěl k závěru, že k porušení čl. 3 taková situace nejenže může vést, ale že v případě stěžovatele byl čl. 3 i reálně porušen.

Žalobce v této souvislosti konstatoval, že s ohledem na množství osob žádajících aktuálně o mezinárodní ochranu v Maďarsku lze závěry ESLP vztáhnout i na jeho případ. Organizace Hungarian Helsinki Committee upozorňuje nejen na skutečnost, že stávající střediska pro uprchlíky jsou přeplněna, někdy až na trojnásobek původní kapacity, ale v důsledku nedávné novely § 48 maďarského azylového zákona již neexistuje povinnost zajistit žadateli o mezinárodní ochranu ubytování v některém ze stávajících středisek pro uprchlíky. Jak přitom upozorňuje Hungarian Helsinki Committee, takováto situace - kromě toho že je v rozporu s evropskou přijímací směrnicí - zvyšuje riziko bezdomovectví mezi žadateli. Žalobci tím reálně hrozí, že se ocitne „na ulici“, bez jakékoliv finanční či materiální podpory, v přímém rozporu s čl. 3 Evropské úmluvy.

Na základě uvedených skutečností má žalobce za to, že v případě Maďarska jsou naplněny oba předpoklady uvedené v čl. 3 odst. 2 druhá věta nařízení č. 604/2013; v zemi dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení (viz výše body 1,2 a 3), a podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení (viz výše bod 4), a Maďarsko proto není možné považovat příslušný k posouzení azylové žádosti podané žalobcem. Vzhledem k tomu, že ani žádný jiný stát není na základě kritérií uvedených v kapitole III nařízení příslušným pro posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu, má žádost žalobce posoudit Česká republika.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že popírá oprávněnost námitek uváděných žalobcem a současně s nimi nesouhlasí, neboť neprokazují, že by správní orgán v průběhu své činnosti porušil některé ustanovení správního řádu či Dublinského nařízení a následně vydal nezákonné či nedostatečně odůvodněné rozhodnutí. Odkázal přitom na obsah správního spisu a na napadené rozhodnutí.

Žalovaný zopakoval, že na základě provedené lustrace v databázi EURODAC bylo bez pochyb zjištěno, že žalobce požádal na území Maďarska jako prvním členském státě Evropské unie o udělení mezinárodní ochrany. Dle čl. 18 nařízení č. 604/2013 je tedy Maďarsko státem příslušným k posouzení této žádosti o mezinárodní ochranu a je tak povinno žalobce přijmout zpět na své území a tuto žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit. Žalovaný dne 2.8.2015 požádal Maďarsko o přijetí žalobce zpět na své území a o posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu, kterou žalobce podal v Maďarsku. Jelikož dne 16.8.2015 vypršela lhůta pro odpověď maďarské strany na výše uvedenou žádost žalovaného, má se podle ustanovení čl. 25 odst. 2 nařízení č. 604/2013 za to, že žádosti bylo vyhověno. Žalovaný

je tudíž přesvědčen, že jeho rozhodnutí je opřené o bezprostředně závazné nařízení č. 604/2013 a vychází ze zjištěného skutečného stavu věci.

K námitce žalobce, že nemůže být přemístěn na území Maďarska, neboť v této zemi tamní azylový systém vykazuje závažné systémové nedostatky a žalobce zde zároveň bude vystaven nelidskému a ponižujícímu zacházení, správní orgán uvádí, že Maďarsko je právoplatným členem Evropské unie, k mučení, nelidskému zacházení apod. ve smyslu zákona o azylu v průběhu azylové procedury nedochází. Maďarsko je členem Evropské unie, státní moc zde dodržuje lidská práva a je schopná zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů, ratifikuje a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách a umožňuje činnost právnickým osobám, které dohlíží nad dodržováním těchto práv. Maďarsko je rovněž považováno za bezpečnou zemi původu nejen Českou republikou, nýbrž i ostatními státy Evropské unie. Pokud by se během pobytu v této zemi nějaké problémy vyskytly, pak má žalobce možnost obrátit se s žádostí o pomoc na příslušné tamní orgány či instituce. Dle přesvědčení správního orgánu žalobci v Maďarsku nelidské či ponižující zacházení ve smyslu zákona o azylu nehrozí a z tohoto pohledu ani není opodstatněný důvod k obavám z návratu do Maďarska. V této souvislosti odkázal na zprávu European Council on Refugees and Exiles ze dne 4. 7. 2014. Podle žalovaného v Maďarsku ročně požádá o udělení mezinárodní ochrany tisíce uprchlíků, což také nesvědčí o nějakých obavách cizinců z tamního azylového systému. Mimo to se dle žalovaného s velkým počtem cizinců žádajících v současnosti o mezinárodní ochranu krom Maďarska setkává i řada dalších členských států Evropské unie.

Závěrem žalovaný konstatoval, že tzv. Dublinské řízení je v podstatě řízení řešící pouze příslušnost konkrétního státu, který bude provádět v jednotlivé věci azylovou proceduru a takto by k tomuto mělo být přistupováno, přičemž Maďarsko svou příslušnost k dalšímu řízení uznalo. Žalovaný rovněž podotkl, že pokud žalobce v Maďarsku podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, jednoznačně tím projevil vůli právě v tomto státě požívat azylové ochrany. Tvrzení uváděná v žalobě, a to zejména s odkazem na vlastní výpověď žalobce, že cílovou zemí pro něho je Německo, kde chtěl požádat o azyl, žít a pracovat, považuje správní orgán za účelová. Žalovaný v této souvislosti odkázal na usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 3. 2015, č.j. 33 Az 2/2015-31, kde soud uvedl: „Krajský soud je obeznámen s tím, že v současné době je předmětem zvýšené pozornosti situace v Maďarsku, které je konfrontováno s masovým přílivem uprchlíků nejen z Kosova, ale i ze zemí Blízkého a Středního východu, kteří překračují hranice Maďarska přes jeho jižní a jihovýchodní sousedy, tedy Srbsko a Rumunsko Jedná se z pohledu imigrantů ovšem o tranzitní zemi, neboť většina z nich pokračuje dále v cestě do západních evropských zemí, zejm. Spolkové republiky Německo. V této souvislosti také lze bez jakéhokoliv dokazování přisvědčit tomu, že v důsledku této vlny imigrantů je nepochybně maďarský azylový systém vystaven problému ubytování těchto imigrantů a zajištění potřebných standardů péče požadovaných evropským právem. Byť krajský soud připouští, že žadatel může čelit sníženému sociálnímu standardu zajištění životních potřeb po eventuálním návratu do Maďarska, nesdílí názor žalobce v tom, že by maďarský azylový systém vystavil žadatele mučení či nelidskému zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy.... Potenciální újma spočívající v nepříznivých životních podmínkách, kterou tvrdí žalobce, nepřesahuje podle názoru krajského soudu významným způsobem to, co již žalobce

prožil na své cestě do České republiky a s čím by nemohl coby dobrovolný uprchlík ze své země původu počítat.“

Vzhledem ke všem shora uvedeným skutečnostem se správní orgán nedomnívá, že by při svém postupu porušil některá ustanovení správního řádu či samotné Dublinské nařízení, a že by žalobce byl nějakým způsobem zkrácen na svých právech, a je tak přesvědčen, že napadené rozhodnutí je zákonné a správné. Na základě uvedených skutečností žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Krajský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vycházel ze skutkového a právního stavu k okamžiku rozhodování soudu (čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/32/EU). Dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Podle čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/32/EU členské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně.

Podle čl. 3 odst. 2 nařízení č. 604/2013 pokud nemůže být na základě kritérií vyjmenovaných v tomto nařízení určen příslušný členský stát, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána.

Není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát.

Pokud podle tohoto odstavce nelze provést přemístění do žádného členského státu určeného na základě kritérií stanovených v kapitole III ani do prvního členského státu, v němž byla žádost podána, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, se stává příslušným členským státem.

Podle § 3 správního řádu nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.

Podle § 50 odst. 3 správního řádu je správní orgán povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.

Podle ustanovení čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/32/EU má soud o žalobě proti rozhodnutí, jako opravném prostředku u soudu prvního stupně, rozhodovat dle stavu ke dni rozhodnutí soudu. Přímý účinek tohoto ustanovení byl dovozen též Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 26.11.2015, č.j. 10 Azs 194/2015 – 32.

V posuzované věci směřují námitky žalobce proti názoru žalovaného, že předání žalobce do Maďarské republiky nebrání systematické nedostatky v azylovém řízení či podmínkách přijetí žadatelů, které by dosahovalo možného rizika nelidského či ponižujícího zacházení. Podle čl. 3 odst. 2 věty druhé nařízení č. 604/2013 přemístění žadatele do primárně příslušného členského státu brání existence závažných důvodů se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie. K přezkoumání názoru žalovaného je proto třeba posoudit jednak existenci nedostatků v azylovém řízení, a také hrozbu nelidského či ponižujícího zacházení s žadateli o udělení mezinárodní ochrany.

Soud proto nejprve zkoumal, zda jsou důvodná tvrzení žalobce ohledně systematických nedostatků v azylovém řízení v Maďarské republice.

Ze statistických údajů zveřejněných statistickým úřadem Evropské Unie (dále jen „Eurostat“) soud zjistil, že v roce 2015 bylo v Maďarské republice podáno celkem 176900 žádostí o udělení mezinárodní ochrany. Lze připustit, že značná část osob, které podaly žádost o udělení mezinárodní ochrany v Maďarské republice, pokračuje poté podobně jako žalobce dále do západní části Evropy. Nicméně je třeba uvést, že v roce 2014 bylo podáno celkem 7930 žádostí o předání zpět do Maďarska, ačkoliv bylo v témže roce vyřízeno tamními úřady pouze 5445 žádostí v prvním stupni. Tomu i odpovídá poslední zveřejněný údaj Eurostatu o osobách, které čekají na rozhodnutí o azylu, kterých bylo v listopadu roku 2015 v Maďarské republice celkem 53585. Vystávají též pochybnosti o kvalitě vyřizování žádostí o udělení mezinárodní ochrany v Maďarské republice, neboť v září roku 2015 nebylo vyřízeno celkem 107420 žádostí, v říjnu roku 2015 nebylo vyřízeno celkem 77645 a v listopadu roku 2015 nebylo vyřízeno celkem 53585. Stěží lze předpokládat, že se stal systém vyřizování žádostí o udělení mezinárodní ochrany v Maďarsku natolik efektivní, že zvládl vyřídit 53835 žádostí za dva měsíce, když se podle údajů Eurostatu do té doby počet nevyřízených žádostí neustále zvyšoval a maďarské úřady doposud vyřizovaly přibližně 5000 žádostí ročně.

O přetížení azylového systému v Maďarské republice svědčí též to, že na žádost českých úřadů o předání žalobce do Maďarska se nedostalo odpovědi ze strany maďarských úřadů.

Jak uvedl žalobce v žalobě a jak se uvádí ve zprávě projektu AIDA (Asylum Information Database) z října roku 2015, žádosti žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, kteří na území Maďarské republiky přišli z území Srbska, mohou být na základě nařízení maďarské vlády č. 191/2015 a ustanovení § 9 maďarského zákona o azylu (č. 80 z roku 2007) odmítnuty ve zkráceném řízení jako nepřipustné. Nadto se lze proti takovému rozhodnutí bránit pouze žalobou podatelnou v třídní lhůtě. Jak uvedl Ústavní soud v nálezu ze dne 1.12.2009, sp.zn. Pl.ÚS 17/09, k sedmidenní lhůtě k podání žaloby zakotvené v českém azylovém zákoně v tehdejší znění: „*Závěr o její (ne)ústavnosti lze učinit leda po vyhodnocení dalších kontextuálně působících okolností. Navrhovatel v tomto smyslu poukazuje na zásady ovládající správní soudnictví, a to zásadu dispoziční a zásadu koncentrace řízení, které ve spojení s krátkou lhůtou žadateli o udělení mezinárodní ochrany možnost realizovat soudní přezkum značně ztěžují a v některých případech dokonce znemožňují. Pominout rovněž nelze specifickou životní situaci, v níž se většina žadatelů o mezinárodní ochranu nachází*“, a dodal „*od samého počátku jsou tak kladeny požadavky na kvalitu argumentace žalobce. S přihlédnutím k tomu, nač poukazuje navrhovatel, tedy že žalobce je jako žadatel o azyl ve specifické situaci, když se zpravidla neorientuje ve zdejších poměrech a právním řádu, nezná jazyk, nemá zde žádné zázemí, kontakty a je odkázán na vnější pomoc, není tento formální požadavek procesního řádu lehce splnitelný. Přistoupí-li k tomu ještě sedmidenní lhůta, fakticky nutně krácená nejméně o další dva nepracovní dny víkendu, v níž tak musí žadatel-žalobce učinit, vytváří se na něj již nepřiměřený tlak*“. Jelikož z § 53 maďarského azylového zákona vyplývá, že v žádosti o přezkum odmítavého rozhodnutí správního orgánu nelze uvádět žádné nové skutečnosti a soud o takové žádosti rozhodne ve lhůtě osm dní od obdržení žádosti, lze srovnat situaci, za níž Ústavní soud České republiky zrušil sedmidenní lhůtu v českém azylovém zákoně, se situací v Maďarsku. Nadto proti těmto rozhodnutím soudu nejsou přípustné žádné opravné prostředky (viz § 53 odst. 5 maďarského azylového zákona). Ostatně výše uvedená zpráva projektu AIDA tuto lhůtu kritizuje. Na základě výše uvedeného má soud za to, že třídní lhůta k podání žaloby proti rozhodnutí ve zkráceném řízení neumožňuje žadatelům o mezinárodní ochranu účinnou obranu u soudu.

Z uvedených údajů Eurostatu, jakož i z údajů předložených žalobcem, vyplývá, že obavy žalobce z nevyřízení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany v Maďarsku v přiměřené lhůtě, či dokonce z jejího věcného neprojednání, a z následné nemožnosti účinné obrany proti takovému rozhodnutí, jsou oprávněné. Proto soud konstatuje, že azylový systém v Maďarské republice vykazuje systémové nedostatky, které neumožňují předání žalobce k vyřízení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany do Maďarské republiky.

Dále se soud zabýval tím, zda existuje důvodná obava, že podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie.

Názoru Krajského soudu v Brně z usnesení ze dne 11.3.2015, č.j. 33 Az 2/2015 – 31 lze přisvědčit, pokud jde o životní podmínky žadatelů o mezinárodní ochranu. Je sice pravdou, že podle uváděné zprávy projektu AIDA jsou v současné době střediska v Maďarsku přeplněná a dochází zde díky tomu k určitému snížení komfortu žadatelů. Nicméně tento snížený komfort nelze charakterizovat jako riziko nelidského či ponižujícího zacházení.

Ačkoliv soudu nepřísluší presumovat rozhodnutí maďarských úřadů, hrozí v případě předání žalobce do Maďarské republiky jeho předání do Srbska, jako bezpečné země původu podle nařízení maďarské vlády, aniž by byla jeho žádost meritorně posouzena. Podle zprávy UNHCR ze srpna roku 2012, kterou žalobce přiložil k žalobě, má azylový systém v Srbsku mnoho nedostatků a dokud tyto nedostatky nebudou odstraněny, nemá být Srbsko považováno za bezpečnou zemi z hlediska mezinárodní ochrany. Toto stanovisko UNHCR nebylo doposud revidováno. Nadto dle zpráv Human Rights Watch, dostupných na webových stránkách <https://www.hrw.org/news/2015/07/24/human-rights-watch-submission-bosnia-and-herzegovina-serbia-and-kosovo-european>, dochází v Srbsku k porušování práv žadatelů o azyl, které dle soudu dosahují intenzity nelidského a ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie.

Jak soud výše uvedl, snížil se počet žadatelů o mezinárodní ochranu v Maďarské republice od září roku 2015 do listopadu roku 2015 o více než 50000, a lze se tak důvodně domnívat, že maďarské úřady hojně využívají zkráceného řízení při vyřizování žádostí a vracejí žadatele o azyl do Srbska, které však v současnosti není bezpečnou zemí, ač je takto maďarským nařízením vlády označeno. V případě existence takovéto „automatizované“ procedury na straně maďarských úřadů, která je v rozporu se zásadou non-refoulement, nelze Maďarskou republiku považovat za zemi, kde není důvodná obava, že podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie.

Z výše uvedených důvodů shledal soud námitky žalobce důvodné.

Soud rozhodl ve věci podle ustanovení § 51 odst. 1 s.ř.s. bez nařízení jednání, protože žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasil a žalobce nevyjádřil do dvou týdnů od doručení výzvy svůj nesouhlas s takovým postupem soudu.

Ze shora uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil pro vady řízení, jež předcházelo vydání napadeného rozhodnutí.

Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Bude na žalovaném, aby zejména zohlednil stav řízení o žádostech o udělení mezinárodní ochrany v Maďarské republice, a aby zvážil aplikaci čl. 3 odst. 2 věty třetí nařízení č. 604/2013.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. a žalobci, který byl v předmětné věci úspěšný, přiznal právo na náhradu nákladů řízení, jež činí celkem 8.228,- Kč. Tato částka se skládá z odměny advokáta za dva úkony právní služby po 3.100,- Kč [převzetí a příprava zastoupení, písemné podání soudu – § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění účinném od 1.9.2006 (dále jen „advokátní tarif“)], ze dvou paušálních částek (podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu) ve výši 600,- Kč a z částky 1.428,- Kč, tj. 21 % DPH, neboť advokát doložil, že je jejím plátcem. Přiznanou částku je žalovaný povinen zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce v přiměřené (soudem stanovené) lhůtě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 14. ledna 2016

JUDr. Dalila Marečková, v. r.
samosoudkyně

Za správnost: Vlasáková